

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **Mesto Prešov**, Hlavná 73, Prešov, zastúpený JUDr. M. Staroňom, advokátom so sídlom Hlavná 89, 080 01 Prešov, proti odporcom: **1/ G. A.**, bytom P., **2/ M. H.**, bytom R., **3/ I. B.**, bytom R., **4/ S. B.**, bytom J., **5a/ M. S.**, bytom Š., **5b/ H. G.**, bytom S., **5c/ I. B.**, bytom Š., **5d/ V. B.**, bytom D.D. **5e/ L. Z.**, bytom V. T., **5f/ M. B.**, bytom D.D. **6/ M. C.**, bytom Š., **7a/ R. D.D.**, bytom Č., **7b/ P. D.**, bytom Č., **7c/ D. L.**, bytom P., **8/ I. D.**, bytom P., **9/ M. D.**, bytom P., **10/ I.S. F.**, bytom R., **11a/ A. F.**, bytom C., **11b/ G. S.**, bytom D.e, **11c/ D. F.**, bytom J., **12/ J. F.**, bytom J., **13/ S. F.**, bytom Z., **15a/ P. Š.**, bytom C., **15b/ I. Š.**, bytom Š., **15c/ I.M. Š.**, bytom P., **16/ D. F.**, bytom Š., **17/ Š. F.**, bytom Z., **18/ A. H.**, bytom O., **19/ J. G.**, bytom C., **20/ H. J.**, bytom Ď., **21/ P.G. H.**, bytom C., **22/ I. H.**, bytom R., **23a/ M. V.**, bytom C., **23b/ M. H.**, bytom C., **24a/ M. K.**, bytom R., **24b/ A. H.**, bytom K., **24c/ M. U.**, bytom K., **25/ M. K.**, bytom C., **26/ A. K.**, bytom C., **27/ M. A.**, bytom V., **28/ K. K.**, bytom M., **29/ P. P.**, bytom D. **30/ M. L.**, bytom B., **31/ M. M.**, bytom B., **32/ I. O.**, bytom J., **33/ K. P.**, bytom C., **34/ G. P.**, bytom L., **35/ B. P.**, bytom C., **36/ F. P.**, bytom C., **37/ F. Š. P.**, bytom O. **39/ A. R.**, bytom V., **41a/ M. V.**, bytom U., **41b/ J. R.**, bytom R., **42/ A. S.**, bytom O., **43/ I. K.**, bytom K., **44/ V. S.**, bytom J., **45/ I. S.**, bytom X.D., **46/ I. M.**, bytom Š., **47/ I.Š. S.**, bytom J., **48/ I. S.**, bytom Š. **49/ J. W.**, bytom S. **50/ J. Č.**, bytom J., **51/ F. Ž.**, C., **52/ P. Ž.**, bytom D., **53/ M. Š.**, bytom R., **54/ I. S.**, bytom C., **55/ I. O.**, bytom Š., **56/ I. D.**, bytom P.P., **57/ E. O.**, bytom C. **58/ F. S.**, bytom D., **59/ J. S.**, bytom R., **60/ M. C.**, bytom D. X., **61a/ A. O.**, bytom K., Č., **61b/ K. O.** bytom Husinecká 25, 130 00 Praha 3, Č., **61c/ M. O.**, bytom S.Č., **62/ J. P.**, bytom E., **63/ H. S.**, Chalúpkova 1, 080 05 Prešov, **64/ D. F.**, bytom J., **65/ M. J.**, bytom C., **66/ M. H.**, bytom D., **67/ E. V.**, bytom Dulová Ves 447, X., **68/ Slovesnká republika, zast. Obvodným úradom v Prešove**, Nám. mieru 3, 080 01 Prešov, **69/ I. N.**, bytom B., **70/ M. S.**, bytom U.Č., **71/ I. K.**, bytom R., odporcovia v 1. – 4. rade, 8. – 13. rade, 16. – 18. rade, 20. – 22. rade, 26. - 28. rade, 30. – 39. rade, 42. rade, 44. – 50. rade, 54. – 58. rade a 60. – 62. rade zastúpení JUDr. Ladislavom Lukáčom, advokátom so sídlom Hlavná 19, 080 01 Prešov, odporcovia v 5a. – 7c. rade, 15a – 15c. rade, 19. rade, 23a. – 25. rade, 29. rade, 41a. rade, 41b. rade, 43. rade, 51. – 53. rade, 59. rade, 63. – 67. rade a 69. – 71. rade zastúpený JUDr. M.

Feciľakom, advokátom so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcov: **BENC, s.r.o.**, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, IČO: 36 506 451, zastúpený JUDr. M. Feciľakom, advokátom so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 13 C 141/2005, o dovolaní odporcov v 1. – 67. rade , 69. – 71. rade a vedľajšieho účastníka na strane odporcov proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. septembra 2014, sp. zn. 6 Co 187/2014, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2014 sp. zn. 6 Co 186/2014, 6 Co 187/2014 vo výroku, ktorým potvrdil uznesenie č. k. 13 C 141/2005-1363 zo dňa 26. mája 2014 a uznesenie Okresného súdu Prešov z 26. mája 2014 č. k. 13 C 141/2005-1363 **z r u š u j e** a vec v rozsahu zrušenia vracia Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (ďalej „súd prvého stupňa“) uznesením z 13. februára 2012 č.k. 13 C 141/2005-635 priznal znalcovi za znalecký posudok odmenu a náhradu hotových výdavkov v sume 612,47 €.

Odporca v 19. rade namietal priznané znalečné.

O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa uznesením z 26. mája 2014, č.k. 13 C 141/2005-1363 tak, že náhradu trov konania účastníkom nepriznal. A to z dôvodov podľa § 150 O.s.p. Ako dôvody hodné osobitného zreteľa na nepriznanie trov konania videl súd prvého stupňa v tom, že navrhovateľ podal žalobu vo verejnom – všeobecnom záujme, keď sa domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorá je užívaná širokou verejnosťou. Uviedol, že trovy konania, ktoré by mal súd prvého stupňa priznať odporcom, niekoľkonásobne prevyšujú hodnotu nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto súdneho sporu.

Krajský súd v Prešove (ďalej „odvolací súd“) uznesením z 30. septembra 2014 sp.zn. 6 Co 186/2014 a 6 Co 187/2014 zmenil uznesenie č.k. 13 C 141/2005-635 tak, že priznal znalcovi za znalecký posudok odmenu a náhradu hotových výdavkov v sume 585,91 €.

Druhým výrokom potvrdil odvolací súd uznesenie č.k. 13 C 141/2005-1363 z 26. mája 2014 o nepriznaní náhrady trov konania. Odvolací súd v odôvodnení k potvrdzujúcemu výroku o nepriznaní trov konania okrem iného uviedol, že „...použitie ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. znamená odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie. Aplikácia ustanovenia prichádza do úvahy, keď sú v konaní naplnené zákonné predpoklady na priznanie práva na náhradu trov konania, avšak z osobitných dôvodov súd náhradu trov neprizná. Zákon explicitne nevypočítava, ktoré okolnosti sú relevantné do takej miery, že môžu predstavovať dôvod na nepriznanie náhrady trov konania. Uvedené ustanovenie dáva súdu možnosť prihliadnuť pri rozhodovaní o náhrade trov súdneho konania na osobitosti jednotlivých prípadov a má slúžiť k odstráneniu neprimeranej tvrdosti. Odvolací súd sa však stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ktorý dôvod hodný osobitného zreteľa videl v charaktere predmetného sporu. Navrhovateľ sa mohol dôvodne domnievať, že má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, nakoľko pasívna legitímácia odporcov sa javila byť daná (preukazovanie opaku stavu v katastri)...Každý by sa mal postarať o to, aby nebol evidovaný vo verejnom registri vrátane katastra nehnuteľností, ak takáto evidencia nezodpovedá skutočnému stavu. Nesprávna evidencia právneho vzťahu vo verejnom registri môže byť dôvodom aj na vedenie súdneho konania o určení opaku stavu v takomto registri, čo sa napokon udialo aj v predmetnej veci. Navrhovateľovi, ktorý sa domáhal opaku nesprávnych údajov v katastri nemožno bez ďalšieho vyčítať nedostatok dobromyseľnosti. Takýto stav nemôže zostať nepovšimnutý ani na účely aplikácie ust. § 150 ods. 1 O.s.p.“

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie odporcovia v 1. – 67. rade, 69. – 71. rade a vedľajší účastník na strane žalovaných spoločnosť BENC, s.r.o. (ďalej aj „dovolatelia“), ktorého prípustnosť odvodzujú z ust. § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, a dôvodnosť odvodzujú z ust. § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. Za irelevantné považovali dovolatelia tvrdenie súdu prvého stupňa, že trovy konania, ktoré by mal súd prvého stupňa priznať odporcom, niekoľkonásobne prevyšujú hodnotu nehnuteľnosti, ktorá je predmetom tohto súdneho sporu. Podľa dovolateľov navrhovateľ svojim postupom v tomto konaní zbytočne navyšoval náklady súdneho konania a dovolatelia nemohli jeho neodbornému postupu zabrániť. Navrhovateľovi podľa dovolateľov predsa nič nebránilo už pred podaním žaloby, ujasniť si predmet konania a okruh účastníkov. Dovolatelia poukazujú na skutočnosť, že súd prvého stupňa ani neuviedol, prečo v konkrétnej veci bolo možné od dovolateľov ako úspešných účastníkov

konania spravodlivo požadovať, aby si sami hradili im vzniknuté trovy konania, keďže súd prvého stupňa nezisťoval ani majetkové pomery navrhovateľa a ani majetkové a sociálne pomery jednotlivých odporcov. Uznesenie súdu prvého stupňa o nepriznaní im náhrady trov konania je podľa dovolateľov nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, nezodpovedá požiadavkám ust. § 157 ods. 2 O.s.p., je arbitrárne. Rovnako postupom odvolacieho súdu sa im odňala možnosť konať pred súdom pretože i rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odvolací súd sa podľa dovolateľov nevysporiadal s odvolacími námietkami, nedal na ne odpoveď a obmedzil sa len na konštatovanie, že odporcovia boli zapísaní vo verejnom registri – v katastri nehnuteľností, pričom takáto nesprávna evidencia právneho vzťahu môže byť dôvodom na súdne konanie, a navrhovateľovi, ktorý sa domáhal opaku nesprávnych údajov v katastri, nemožno bez ďalšieho vyčítať nedostatok dobromyseľnosti. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu – konštatovanie, na základe akej skutočnosti podal navrhovateľ návrh na začatie predmetného konania, nie je vysporiadaním sa s argumentmi dovolateľov v odvolaní a nie je ani posúdením všetkých okolností konkrétnej veci, ktoré musí súd v prípade aplikácie ust. § 150 ods. 1 posúdiť.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uvádza, že podal žalobu vo verejnom - všeobecnom záujme a má za to, že dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je vecne správne, vychádza zo správne zisteného skutkového stavu veci a správneho právneho posúdenia veci, pričom však podstatná je skutočnosť, že dovolanie proti potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu nie je prípustné, z ktorého dôvodu navrhovateľ navrhuje, aby dovolací súd dovolanie odporcov odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu. V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací

súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. V zmysle § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním dovolateľov je napadnutý výrok uznesenia odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky niektorého z uvedených uznesení (ide o potvrdzujúci výrok uznesenia), a preto prípustnosť dovolania z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nemožno vyvodiť. Vzhľadom na to, by prípustnosť dovolania prichádzala do úvahy len v prípade výskytu niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť odvolacieho súdu (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa odvolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. vylúčené. Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania dovolateľov preto z uvedených ustanovení nemožno vyvodiť.

Vychádzajúc z obsahu dovolania a v ňom vytýkaných nedostatkov, odvolací súd sa osobitne zameril na skúmanie otázky, či postupom alebo rozhodnutím odvolacieho súdu bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom podľa § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznával.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“). Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu „povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O.s.p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O.s.p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby

bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov“ (§ 1 O.s.p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj „povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie“ (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07), obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa však uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O.s.p.). Vo svojej ustálenej judikatúre ústavný súd zdôraznil, „že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor, ktorý zastáva i dovolací súd, zahŕňa požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj odvolacieho súdu a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009). Za arbitrárny, resp. nie dostatočne zdôvodnený treba považovať rozhodnutie všeobecného súdu aj v situácii, keď všeobecný súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy“ (I. ÚS 154/05).

V sporovom konaní pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádza súd spravidla zo zásady zodpovednosti za výsledok (zásada úspechu). Táto zásada je vyjadrená v ustanovení § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 150 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom v čase rozhodovania okresného súdu a krajského súdu ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať.

Podľa ďalej citovanej judikatúry ústavného súdu „Súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je nepochybne aj nárok na náhradu trov konania (napr. I. ÚS 48/05, II. ÚS 272/08). V čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj zákonná úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku určuje, či je základné právo na súdnu ochranu naplnené

reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy). Procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel materiálnu ujmu v dôsledku inštitútu platenia trov konania za predpokladu, že taký účastník konania bol úspešný, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní“ (m. m. II. ÚS 56/05, IV. ÚS 147/08, II. ÚS 82/09).

Výnimkou zo zásady zodpovednosti za výsledok je ustanovenie § 150 ods. 1 O.s.p., ktoré umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných osobitného zreteľa účastníkovi, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania, túto celkom alebo sčasti nepriznal. Zmyslom tohto ustanovenia je umožniť súdu, aby odstránil v konkrétnom prípade nenáležitú tvrdosť dopadu ustanovení o náhrade trov konania v situácii, keď sú inak splnené všetky podmienky na priznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému účastníkovi v spore. V zásade ho možno aplikovať iba výnimočne, keďže negatívne dopadá na účastníka, ktorý by inak mal právo na náhradu trov konania. Úvaha súdu o tom, či ide v konkrétnej veci o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Pri skúmaní existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa v konkrétnej veci sa spravidla prihliada na majetkové, sociálne, osobné a iné pomery oboch účastníkov, teda nielen na pomery toho, kto by mal trovy konania nahradiť, ale aj toho, komu majú byť nahradené, a ďalej spravidla aj na okolnosti, ktoré viedli k podaniu žaloby, ako aj na postoj účastníkov v priebehu konania. Rozhodnutie súdu však musí byť náležite odôvodnené. (viď uznesenie najvyššieho súdu z 29. októbra 2014, sp. zn. 6 MCdo 8/2013, ako aj podobne nález Ústavného súdu z 10. septembra 2009, sp.zn. II.ÚS 122/09)

V danom prípade odvolací súd pri rozhodovaní o trovách konania dospel zhodne so súdom prvého stupňa k záveru, že sú tu dané dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p. Dôvody hodné osobitného zreteľa vyvodil najmä z okolností danej veci (zohľadnil charakter predmetného sporu, dobrú vieru navrhovateľa pri naliehavom právnom záujme na určení vlastníckeho práva, dobromyseľnosť navrhovateľa pri domáhaní sa opaku nesprávnych údajov v katastri nehnuteľností, verejný a spoločensky prospešný záujem) a z postoja dovolateľov v priebehu konania (nenamietanie pasívnej legitímácie k pozemku).

Dovolací súd uvádza, že treba predovšetkým prisvedčiť dovolateľom v tom, že existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnému účastníkovi, treba posudzovať komplexne, zo všetkých do úvahy prichádzajúcich hľadísk a rozhodnutie musí byť odôvodnené i v otázke dopadu použitia tohto ustanovenia vo vzťahu k pomerom účastníka konania, ktorému by inak patrila náhrada trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa konajúce súdy neprihliadli a vôbec neskúmali majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery oboch strán konania a následne nezohľadnili a nezdôvodnili dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery dovolateľov ako účastníkov v konaní úspešných. Vôbec sa nezaoberali dôvodmi vzniku súdneho konania, nezohľadnili ani to, že súdne konanie trvalo dlhú dobu, počas ktorej navrhovateľ neurobil žiadne úkony k vyriešeniu veci a k možnému zabráneniu narastaniu trov konania, najmä v čase medzi návrhom doručeným súdu prvého stupňa 22. augusta 2005 a podaním doručeným súdu 21. apríla 2009, kedy navrhovateľ zmenil petit návrhu. Ide pritom o okolnosti, ktoré mohli zásadným spôsobom ovplyvniť úvahu súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 150 O.s.p.

Aplikácia ustanovenia § 150 O.s.p. prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú splnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania úspešnému účastníkovi, avšak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov konania úspešnému účastníkovi celkom alebo sčasti neprizná. Súdna prax v tejto súvislosti zastáva názor, že musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí náležite odôvodnený. Úvaha súdu, či ide o výnimočný prípad a či existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vždy zodpovedať okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať výnimočnú povahu. Pri skúmaní, či sú v konkrétnej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa, súd bežne prihliada jednak na majetkové, sociálne, osobné a ďalšie pomery všetkých účastníkov konania, ako aj na okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku, a na postoj účastníkov v priebehu konania. Nepriznať hoci len čiastočne náhradu trov konania úspešnému účastníkovi konania možno len za predpokladu, že v konkrétnej veci možno od takéhoto úspešného účastníka spravodlivo požadovať, aby (hoci len čiastočne) si sám hradil jemu vzniknuté trovy konania, a to práve z konkrétne uvedených a existujúcich dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Pri rozhodovaní všeobecných súdov o tom, či sú splnené podmienky ustanovenia § 150 O.s.p. na výnimočné nepriznanie (úplné či čiastočné) náhrady trov konania úspešnému účastníkovi konania, je potrebné, aby skutkové okolnosti, v ktorých sa vidí naplnenie dôvodu hodného osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania, boli preukázané, a to zo všetkých aspektov, ktoré sú podľa ustálenej praxe všeobecných súdov relevantné, nie iba z jedného hľadiska, a to verejnoprospešného záujmu k pozemkom, ktorých polohu navrhovateľ doposiaľ neurčil. Rozhodnutie musí byť odôvodnené i v otázke úspešnosti účastníka konania, ktorému by inak patrila náhrada trov konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p. V opačnom prípade môže dôjsť pri rozhodovaní o náhrade trov konania k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru (viď II. ÚS 122/09).

Súd prvého stupňa ako aj odvolací súd sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania dôsledne neriadili týmito zásadami a citovanou judikatúrou, keď vyvodili uvedený záver bez toho, aby sa zaoberali otázkou, či v konkrétnej veci bolo možné od dovolateľov ako úspešných účastníkov konania spravodlivo požadovať, aby (a aj keby len čiastočne) si sami hradili im vzniknuté trovy konania. Trovy konania, ktoré dovolateľom vznikli z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom, sa nemohli riadiť tým rozsahom návrhu, ktorý zodpovedal údajnému skutočnému záujmu navrhovateľa, ale dôvodne vychádzali z predmetu konania vymedzeného v petite navrhovateľom.

Súd prvého stupňa a odvolací súd svojim postupom zaťažili konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. a odňali dovolateľom možnosť konať pred súdom. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Dovolací súd tak dospel k záveru, že dovolanie dovolateľov je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa a uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež o trovách dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. októbra 2015

JUDr. J. A u x t, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Vanda Šimová